

SMTTE-modellen: en struktur for pedagogisk oppmerksomhet.

I satsingen « Inkluderende læringsmiljø» benyttes SMTTE-modellen som et verktøy til refleksjon i grupper. Formålet er at personalet gjennom bruk av verktøyet skal komme fram til hva som er hensiktsmessig å gjøre i barnehage og skole og på læringsarenaer. Arbeidsformen bestemmes i størst mulig grad av deltakerne selv. Dette for å øke sannsynligheten for at gruppen oppnår de resultater de ønsker.

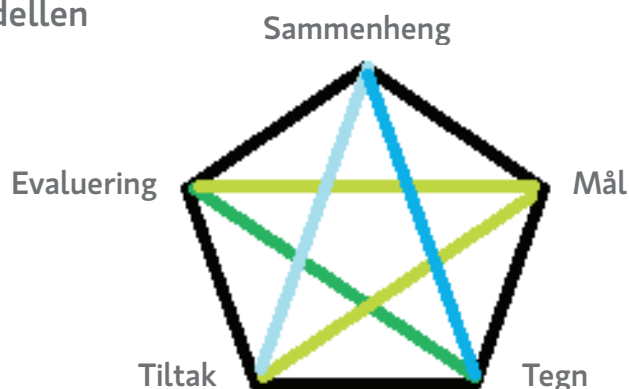
Gjennom bruk av SMTTE modellen skal personalet utvikle kompetanse til å forstå hvordan de kan bidra til at alle barn og unge oppnår og tilhører et inkluderende læringsmiljø.

SMTTE-modellen er utarbeidet av Hallvard Håstein i samarbeid med veiledere ved Pedagogisk senter i Kristiansand, hvor han var leder i perioden 1979-1994.

SMTTE- modellen er vidt utbredt i Danmark blant annet ved barnehager, skoler og PPT i arbeid med inklusjon, samt i lærerutdanningen.

- "Inklusion. Dilemmaer i organisasjon, profession og praksis." Helene Ratner (2012)
- Artikkelen "SMTTE-modellen: en struktur for pedagogisk oppmerksomhet" i den danske publikasjonen Skolen i Morgen. Tidsskrift for skoleledere, nr. 4-2013, skrevet av Hallvard Håstein.

Om SMTTE –modellen

SMTTE-modellen er bygd opp av fem elementer som utgjør hovedstrukturen i modellen:

Sammenhengen - som vi skal arbeide innenfor

Mål - vi vil nå

Tegn - som viser at vi nærmer oss målet

Tiltak - vi må gjøre for å nå målet Evaluering - av hva som er oppnådd så langt

Modellen er anvendelig til flere formål som for eksempel refleksjon, planlegging og styring av utviklingsarbeid, veiledning, utforskning og endring av praksis. Den er enkel og fleksibel og gir rom for å utnytte den kunnskapen som ligger i personalets erfaringer.

Egenskapene ved modellen blir tydelig etter hvert som deltakerne har fått trening i å benytte verktøyet.

Når en skal bruke SMTTE som refleksjonsverktøy, starter en med å ta stilling til hva en skal arbeide med. Av og til vil det en skal ta tak i, være helt selvfølgelig.

Andre ganger er det motsatt. Drøftingene om hva en skal velge å gå videre med/prioritere, kan være verdifulle i seg selv. Disse er en del av refleksjonsarbeidet

SMTTE-modellen: en struktur for pedagogisk oppmerksomhet.

Utgangspunktet for bruk av modellen kan være noe som er skjedd, eller noe en vil skal skje. Det som har skjedd kan være et problem, eller noe bra en ønsker skal gjenta seg eller som en vil ha mer av. Dersom utgangspunktet gjelder noe som ikke har skjedd, kan det dreie seg om muligheter som oppstår, ideer og ønsker, forpliktelser, aktuelle forskningsresultater eller verdier en vil virkeliggjøre.

Det er vanlig at innholdet en går i gang med å undersøke og planlegge vil endre seg noe i løpet -av refleksjonsprosessen, og i gjennomføringen av det etterfølgende forbedringsarbeidet. Dette er en helt naturlig del av det å være orientert om å fornye praksis.

Bruk av SMTTE-modellen i satsingen «Inkluderende læringsmiljø»

Modellen er et refleksjonsverktøy til bruk i barnehage, skole og PP-tjenesten.

Ramme for arbeidet i refleksjonsgruppene:

- Grupper med 6-7 personer. Gruppene er faste over tid
- Tidsbruk 30-45 min
- Oppstart av modellen: første gang arbeider man seg fram trinn for trinn. Erfaring viser at når deltakerne har blitt vant med modellen som verktøy er det naturlig å bevege seg fram og tilbake mellom elementene.

Ledelsen utgjør en viktig faktor i vilkårene for at refleksjonsarbeidet kan bli vellykket. Hvis ikke ledelsen har tro på det som er satt i gang, så er det knapt mulig å få mye til for dem som skal starte med noe nytt.

En guide for arbeid i refleksjonsgruppene bygd på SMTTE-modellen

1. Sammenhengen

Her gis en beskrivelse av utfordringen eller sider av nåværende praksis som trenger fornyelse. Hensikten er å samle kunnskap om den sammenhengen og praksisen som en ønsker å forbedre. I dette ligger også analyse av de kunnskaper, erfaringer og oppfatninger som kommer fram. Verdier og forutsetninger som legges til grunn for forandringsarbeidet tydeliggjøres.

Noen spørsmål som kan brukes:

- Hva er det vi vil gjøre noe med?
- Hvorfor vil vi gjøre noe med akkurat dette?
- Hvordan skal vi få det til?
- Hva er det viktigste vi nå vet om det arbeidet vi står overfor?
- Hvem vil bli berørt av det vi nå skal sette i gang ?
- Hvilke av de mulighetene vi har, er det vi ofte eller sjelden utnytter?

2. Mål

Under mål gis en beskrivelse av et framtidsbilde som tydeliggjør hva vi ønsker å få til.

Målet skal:

- skildre en ønsket tilstand slik vi vil den skal være ved avslutning av innsatsperioden
- Vise hva vi prioriterer og vil oppnå
- være kort og klart slik at det er lett å huske
- utformes positivt for å appellere til de som skal medvirke til å nå målet.

SMTTE-modellen: en struktur for pedagogisk oppmerksomhet.

Noen spørsmål som kan brukes når en skal etablere/fastsette mål:

- Hva er det vi konkret ønsker å oppnå? Hvor skal vi ?
- Hvem er det vi vil oppnå denne tilstanden/noe/for?
- Hva ønsker vi å kunne si om situasjonen/tilstanden, om/når innsatsen lykkes?
- Hvilken tilstand vil vi være helt fornøyd med, og som vi samtidig antar vil være oppnåelig?
- Hva er de få viktige stikkordene som bør inngå i den setningen som skal beskrive vårt mål?
- Sett i sammenheng med det som foregår, hvor verdifullt er det målet som vi nå arbeider for å nå?
- Hvis vi var på gjestebesøk, hva ville vi da tro at personalet hadde som mål ?

3. Tegn

Tegn er synlige og hørbare sanseinntrykk som forteller oss at vi trolig er på vei til den ønskede måltilstanden. Dette stiller krav til pedagogisk refleksjon og evne til å leve seg inn i den måltilstanden en ønsker å oppnå.

Liste over de iakttagelser som skal gjelde som tegn på vei til måloppnåelse utarbeides.

- Hvilke hendelser og iakttagelser skal fungere som tegn
- Sansbare tegn slik at en helt praktisk kan gripe hva målet dreier seg om.

Noen spørsmål som kan brukes når en skal tenke seg fram til tegn:

- Hva ville være observasjoner/iakttagelser som vi kan ta som mulige tegn på at vi er på rett vei?
- Hva vil vi forvente å kunne se og høre?
- Hva ville det være særlig oppmuntrende om vi kunne oppdage tidlig i perioden?
- Er noen av de tegnene vi søker allerede tilstede?
- Hvilke planlagte iakttagelser kan brukes som tegn på at en nærmer seg målet?
- Hva er det vi ofte eller sjelden fester oss ved av alt som foregår her?

4. Tiltak

Tiltak omfatter planlagte handlinger som må utføres for å nå målet.

Tiltak skal være virkekraftige. Det viktige er hvilke tiltak vi velger og hvordan de utføres.

Noen spørsmål som kan brukes når en skal planlegge hvilke tiltak som er nødvendige?

- Hva er vi nå gjør, som vi bør fortsette med?
- Hva er våre neste steg?
- Hva er det viktigste vi må gjøre i tillegg?
- Hva bidrar best til at tegn på ønskede resultat viser seg?
- Hva må vi skaffe, eller sørge for at blir laget/utviklet?
- Hvilke ressurser har vi tilgjengelig?
- Hvordan skal det organiseres?
- Hvordan skal vi informere involverte og andre om det som skjer?
- Er det bestemt tankemåter, ord eller begreper som det vil være nyttig å benytte framover?
- Hvem skal ha ansvar for hva?
- Hvilke typer tiltak benytter vi ofte eller sjelden?